

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2475/24
17.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Весне Филиповић и Олге Арсовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Миловановић, адвокат из Крагујевца, улица Саве Ковачевића број 1, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Томислав Ивановић, адвокат из Београда, улица Ломина број 17, ради дуга, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 3082/20 од 15.01.2024. године, у седници одржаној дана 17.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 3082/20 од 15.01.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Ожалбеном пресудом, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио да се обавезе тужени ББ из ... да тужиоцу исплати износ од 167.600 евра са законском затезном каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена, сходно одредбама Закона о затезној камати, почев од дана подношења тужбе 16.11.2017. године до исплате.

Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 780.750,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено поднео тужилац, побијајући је у целости због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 и 2 тачка 12 ЗПП, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка је образложено тражио.

Тужени је одговорио на жалбу тужиоца.

Испитујући правилност и законитост првостепене одлуке у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку – ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11 са изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужиоца није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, па ни уз битну повреду из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП на коју тужилац указује у жалби. Изрека пресуде је разумљива, није у супротности са датим разлозима, а пресуда садржи разлоге о битним чињеницама који су јасни и непротивречни, док је материјално право правилно примењено.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био дугогодишњи директор фирме ... Тужиоца и туженог је упознао сведок ВВ, који је био директор "... " из ... и то по предлогу тужиоца да га упозна са туженим у време када је била у току приватизација ... Након ступања у контакт тужилац је предложио туженом да заједно купе ... и то део удела у акцијама радника, с тим што је услов био да се не зна да тужилац купује акције и део фирме, па је постигнут договор да се тужилац не види као купац, а да тужени преко своје фирме купи ..., онај део акција од радника, док је преостали део од 70% остао државни и да то тужени учини у своје име, а за рачун тужиоца. Том приликом тужилац је предложио туженом да код туженог депонује одређена новчана средства и да за та средства, као и средства из зајма туженог, купи одређен број акција како би спречио непожељно преузимање пакета акција акционара од стране трећих лица. Тужилац је одредио да цена буде 300 евра по једној акцији и депоновано је 167.600 евра, те је почео да шаље раднике и акционаре којима је тужени из тих и сопствених средстава дао краткорочне кредите, чије је једино обезбеђење била та акција, а радници су истовремено давали изјаве да преносе право управљања на туженог и на још двојицу инвеститора, односно на још једну фирму и још једно физичко лице. Затим је право управљања одмах пренето на туженог или на лице које он овласти. Тужени је имао овлашћење да се то одмах упише у АПР као власник акција. До тада је фирма ... пословала солидно и били су сигурни да ће им се средства која су дали вратити продајом акција. Тужилац је даво туженом новац преко сведока ГГ који је био техничко лице и који је по договору са тужиоцем и туженим тај новац добијен од тужиоца стављао у сеф фирме ..., а како би се тим новцем купили удели у фирми ... у којој је тужилац био директор. Сачињене су 4 признанице и то признаница од 12.09.2008. године на износ од 50.000 евра, од 22.09.2008. године на износ од 100.000 евра, од 09.10.2008. године на износ од 7.600 евра и од 09.10.2008. године на износ од 10.000 евра, на којима се у делу "примио новац" налази потпис ГГ. Новчана средства је

ГГ из сефа предавао туженом на његов захтев у више наврата, а у сврху за куповину акција. Након две године тужени је приметио да долази до умањења залиха обртног капитала, чак и отуђења најбољих локала ... и на питање тужиоцу шта се дешава, обзиром да исти управља фирмом, добио је одговор да не брине, јер је обезбеђен како средствима које је тужилац давао на име акција и тиме што су купљене акције биле на име туженог и још два инвеститора. После две године је сазнао да је целокупан пакет преосталих акција које су биле власништво државе продат фирми "...". Тужени се обратио тужиоцу да се нађу и рашчисте ствари, а он им је рекао да могу да продају своје акције на тржишту и врате своја инвестирана средства. Међутим, продајом акција на тржишту тужени није успео да добије назад онај износ који је инвестиран. Тужени не поседује ниједну акцију ..., јер је продајом добијено 40% уложеног. Тужени је у исказу навео да сматра да не треба да врати новац тужиоцу, јер су после извршених трансакција цене акција драстично пале и из средстава које су добили за те акције купљене из депозита тужиоца и његовог новца добијено је мање него што је уложено. Тужени је уложио 247.000 евра, од чега 80.000 евра сопственог новца, а за друга два лица не зна тачно суму, али однос је био 45-50%. Сведок ДД је потврдио да је држава 2010. године ставила на продају својих 70% акција ... д.о.о., које је купила фирма "... и сматра да није постојала законска препрека да директор фирме откупљује акције свог предузећа.

Правноснажном пресудом Вишег суда у Београду П бр. 420/14 од 09.03.2017. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да суд обавезе туженог ГГ да тужиоцу на име дуга исплати износ од 167.600 евра са законском затезном каматом од 17.06.2014. године до исплате, док ставом другим изреке није дозвољено проширење тужбе на ББ, као туженог. Према извештају Централног регистра, депо и клиринг хартија од вредности од 23.04.2018. године са прегелдом трансакција стицања и отуђења финансијских инструмената и извода стања рачуна финансијских инструмената клијената ББ и ..., на дан 19.04.2018. године за акције издаваоца ..., утврђено је да је дана 18.03.2013. године ББ стекао 22 хартије од вредности, тржишне вредности 0,00, а номиналне 20.515,00 динара, ликвидацијом – преносом на власнике и дана 15.05.2014. године ове хартије од вредности тржишне су 264.000,00 динара, номиналне 20.515,00 динара, отуђене прекњижењем са рачуна депоновања. ... је дана 03.11.2008. године стекао путем организованог тржишта на берзи укупно 58 хартија од вредности издаваоца ..., тржишне вредности 459.000,00 динара, 918.000,00 динара, 25.500,00 динара и 76.500,00 динара, номиналне вредности по 12.000,00 динара, те да је дана 18.03.2013. године ... ликвидацијом преносом на власнике стекао још 72 хартије од вредности (укупно 130) издаваоца ..., тржишне вредности 0,00 динара, номиналне вредности 20.515,00 динара, те је ... прекњижавањем са рачуна депоновања отуђио 130 хартија од вредности издаваоца ... са ценом по хартији од вредности 12.000,00 динара, тржишне вредности 1.560.000,00 динара и номиналне вредности 20.515,00 динара. ББ и ... нису поседовали акције издаваоца ...

Првостепени суд је закључио да имајући у виду да је тужилац хтео да откупи акције ... чијег је био директор, али није хтео да се појављује као купац, већ да то буде преко туженог и његових фирми и то фирме "...", али све за рачун тужиоца и да је тужилац у ту сврху предао новац који је предмет тужбеног захтева туженом преко сведока ГГ и од ког новца су откупљиване акције од запослених ..., које су гласиле на

туженог и његове фирме, с тим што је тужени у куповину акција уложио и свој новац, које акције су после требало да се продају на тржишту по већој цени и стекне зарада, али је вредност акција пала, те је тужиочев новац уложен у овај пословни подухват био гаранција да ће туженом бити враћено уложено под условом да тужиоцу тужени и друга фирма која је куповала акције уступи право управљања на акцијама, што су они и учинили, те да им је и сам тужилац када је тужени видео да пада вредност акција рекао да може да прода ове акције на тржишту и тако врати своја уложена средства, чиме првостепени суд закључује да су тужилац и тужени имали заједнички пословни подухват чији је циљ био куповина акција ... са намером да се исте касније продају по већој цени и да на тај начин стекну добит у коме је поред тужиоца и сам тужени улагао новац, али како је касније вредност акција пала на тржишту, то странке као учесници таквог заједничког пословног подухвата саме носе ризик таквог посла, па и губитак средстава које су уложили у такав подухват. Тужилац је туженом предао новац за куповину акција, али тако да акције по захтеву самог тужиоца не гласе на његово име са циљем будуће зараде од продаје акција, те како није остварена ова будућа зарада, јер је вредност акција пала на тржишту, то је тужилац и сам дужан да сноси ризик таквог пословног подухвата. Тужилац није туженом позајмио новац, нити дао по другом основу уз обавезу враћања од стране туженог, већ са намером улагања овог новца у фирму ... као заједнички пословни подухват са циљем увећања зараде, због чега је суд закључио да тужбени захтев тужиоца није основан, јер не постоји обавеза туженог да врати наведени новчани износ тужиоцу, па је одлучено као у изреци.

Оваква одлука првостепеног суда је правилна и на закону заснована.

Одредбом члана 12 Закона о облигационим односима прописано је да у заснивању облигационих односа и остваривању права и обавеза из тих односа, стране су дужне да се придржавају начела савесности и поштења.

Чланом 13 истог закона прописано је да је забрањено вршење права из облигационих односа противно циљу због кога је оно законом установљено или признато.

Чланом 26 ЗОО прописано је да је уговор закључен када су се уговорне стране сагласиле о битним састојцима уговора.

Правилно првостепени суд закључује да договор између тужиоца и туженог као физичких лица представља неформалан правни посао, да је тужилац предао туженом износ од 167.600 евра по 4 признанице 12.09.2008. године, 22.09.2008. године, 09.10.2008. године и 09.10.2008. године, уз договор да од наведеног новца у исти и тужени уложи свој новац, што је и учинио у износу од 80.000 евра, да се од укупно уложеног новца купују акције предузећа ..., чији је тужилац био власник, и то на име туженог, јер тужилац није хтео да се појављује као купац наведених акција, а све у намери да каснијом продајом тих акција остваре добит у односу на цену по којој су акције од акционара – радника куповане. Тужилац је остао директор ..., али је након неколико година дошло до пада вредности акција које су на берзи изгубиле вредност, које су од 15.05.2014. године отуђене прекњижењем са рачуна депоновања на туженог, као испуњење договора тужиоца са туженим да је његов новац био јемство туженом да

неће изгубити свој улог.

Имајући у виду да између парничних странака није закључен уговор о зајму, односно није постигнута воља уговорних страна да тужилац да на зајам туженом утужен износ, са обавезом туженог да у уговореном року исти износ новца врати тужиоцу, већ је постигнут договор да тужилац новац даје туженом да тужени на своје име а за рачун тужиоца купује акције од малих акционара предузећа у коме је тужилац директор у своје име, а за рачун тужиоца, као и својим новцем у своје име и за свој рачун, уз постигнут договор са тужиоцем да ће након накнадне продаје акција, када оне буду много веће вредности, вредност акција тужиоца и туженог купљених, а затим продатих, бити накнађена уз остварену добит, до чега није дошло у периоду у коме је тужилац био директор ..., као друштва о чијим акцијама се ради, који је управљао истим друштвом и наведено му је морало бити познато, то је правилно првостепени суд закључио да су и тужилац и тужени изгубили улагањем у заједнички правни посао, па тужени у датој ситуацији није дужан вратити тужиоцу наведени износ чиме нису испуњени услови за враћање из члана 210 Закона о облигационим односима, како то правилно закључује и првостепени суд. Сам тужилац је позвао туженог да му преда износ од 167.600 евра да би тужени на своје име, а за рачун тужиоца, куповао акције предузећа чији је тужилац био директор, док то није учинио као физичко лице на своје име, чиме је према акционарима од којих су акције куповане на име туженог прикривено ко је стварни купац акција и тиме се ради о вршењу права из облигационих односа противно циљу због кога је оно законом установљено и признато.

Стога су неосновани жалбени наводи тужиоца којима се оспорава оцена изведених доказа у првостепеном поступку, јер овај суд, као другостепени, налази да је првостепени суд правилно оценио изведене доказе појединачно и у међусобној вези, затим на основу резултата целокупног поступка (члан 8 ЗПП), дао јасне разлоге које чињенице сматра доказаним, па другостепени суд не налази било какву сумњу у правилност утврђеног чињеничног стања, до кога је првостепени суд дошао на основу слободног судијског уверења, савесном и брижљивом оценом изведених доказа. Стога су неосновани жалбени наводи тужиоца којима истиче да тужени није доказао да су пале цене акција након њиховог стицања, односно да су отуђене по нижој цени од оне по којој су прибављене, да је тужени заиста и уложио и нека своја средства за куповину акција и у ком износу, да је тужилац претрпео губитак у трансакцијама са акцијама и у ком износу, да су примљена тужиочева средства за куповину акција истовремено представљала и гаранцију за евентуално извршена улагања туженог и да се тужени није несумњиво понашао као савестан налогопримац из члана 754 ЗОО, јер о извршеном послу није положио рачун налогодавцу. Ово из разлога јер је, према одредбама члана 228 и 7 ЗПП, прописано да је свака странка дужна да изнесе чињенице и предложи доказе на којима заснива свој захтев или којима побија наводе из доказе противника. Из наведених одредаба произилази правило о терету доказивања, предвиђено чланом 231 ЗПП, који у основи обавезује суд да узме за недоказану ону тврдњу да чију истинитост странка која се на одређену чињеницу позива у своју корист није била у стању да суду пружи довољно адекватних доказа. У конкретном случају, и тужилац и тужени су предложили извођење доказа у овој правној ствари, које је суд и извео, а затим, ценећи сваки доказ појединачно и све доказе заједно, правилно утврдио чињенично стање, из кога је правилно извео закључак да је тужени улагао средства заједно са средствима

тужиоца купујући акције на напред описан начин предузећа ..., чији је тужилац био директор, од малих акционара својим новцем и новцем тужиоца, из исказа како туженог, тако и саслушаних сведока утврдио да је дошло до пада вредности акција и да је претрпљен губитак у трансакцијама са акцијама, као и околности у погледу гаранције туженом за евентуално извршена улагања туженог у наведен правни посао, где је тужилац саопштио туженом да је у том случају тужени намирен власништвом на акцијама, па наведени жалбени разлози тужиоца да ове чињенице нису утврђене су неосновани. Неосновано тужилац у жалби истиче и да суд није утврдио по којој цени су акције куповане, јер је суд утврдио из исказа туженог да су куповане по цени од 300 евра по једној акцији, коју цену је одредио тужилац док супротно тужилац није тврдио нити доказао.

Неосновани су наводи у жалби да се у конкретном случају ради о закљученом уговору о налогу између тужиоца и туженог по основу кога је тужени, као налогопримац, дужан да тужиоцу, као налогодавцу, врати средства по том уговору. По тврдњи и тужиоца и туженог, тужилац је дао новац да тужени купи акције на своје име а за рачун тужиоца, чиме се ради о правном послу комисиона прописаном чланом 771 ЗОО који прописује да се уговором о комисиону обавезује комисионар да за накнаду (провизију) обави у своје име и за рачун комитента један или више послова које му поверава комитент. У конкретном случају, куповином акција у своје име и за рачун тужиоца као комитента од стране туженог као комисионара уговор о комисиону је испуњен у свему према договору уговорних страна и престао да производи правно дејство. Након тога до очекиваног пораста вредности акција није дошло, акције су изгубиле вредност, то су и тужилац и тужени дужни да сносе последице договора о каснијим очекиваним ефектима очекиване добити, поготово имајући у виду да касније пословање друштва куповином акција од стране туженог и преношењем на тужиоца као директора управљачких права је зависило и од аката које је вршио тужилац као директор и законски заступник предузећа, а самим тим и судбина акција како мањинских акционара, тако и већинског акционара - државе која је продата предузећу "...", а што није могло да се деси без знања и учествовања тужиоца као законског заступника и који је, према члану 4 Закона о преузимању акционарских друштава ("Службени гласник РС" бр. 46/2006 ... 108/2016), контролисао правно лице, јер је посредно, односно непосредно имао 25% и више гласачких права на скупштини акционара правног лица, обзиром да му је тужени то право пренео. Даља дешавања у погледу судбине акција тиче се ефеката пословања правног лица о чијим акцијама се ради, на које је тужилац имао дикретног утицаја, а пад вредности акција представља ризик пословања на берзи, па у недостатку уговорене воље између тужиоца и туженог у датој ситуацији да тужени одговара тужиоцу по наведеном основу води закључку о неоснованости захтева тужиоца да му тужени примљени новац врати.

Из ових разлога, како првостепена пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка на које овај суд пази по службеној дужности, нити оним повредама на које се посебно указује жалбом тужиоца, те како је иста заснована на правилно и потпуно утврђеном чињеничном стању, то је применом члана 390 ЗПП иста потврђена, а потврђено је и решење о трошковима поступка, који су туженом правилно признати и обрачунати.

Тужилац није успео са жалбом, то нема право на накнаду трошкова другостепеног поступка сходно члану 153 став 1 ЗПП, па је његов захтев одбијен решењем садржаним у ставу другом изреке ове пресуде, на основу члана 165 став 1 ЗПП.

Председник већа-судија
Иван Негић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић